

SPORAZUM IZMEĐU CRNE GORE I REPUBLIKE SRBIJE O UZAJAMNOM PODSTICANJU I ZAŠTITI ULAGANJA

Crna Gora i Republika Srbija (u daljem tekstu: Strane Ugovornice),

U namjeri da ohrabre državljane svojih država da investiraju kapital, tehnologiju i znanje na njihovim teritorijama,

U namjeri da stvore i održavaju povoljne uslove za uzajamna ulaganja,

Uvjerene da će podsticanje i zaštita ulaganja doprinijeti jačanju preduzetničkih inicijativa i time značajno doprinijeti razvoju ekonomskih odnosa između Strana Ugovornica,

Sporazumjele su se o sljedećem:

Definicije

Član 1

U smislu ovog sporazuma:

1) Izraz „ulaganje” označava svaku vrstu imovine koju ulagač jedne Strane Ugovornice stiče ulaganjem sredstava na teritoriji druge Strane Ugovornice, u skladu sa njenim zakonima i propisima i obuhvata posebno, mada ne i isključivo sljedeće oblike imovine:

(a) pravo svojine na pokretnim stvarima i nepokretnostima i druga stvarna prava, kao što su hipoteka, zaloga, jemstvo, plodouživanje i slična prava;

(b) udio u kapitalu privrednih društava;

(v) akcije, obveznice, kao i druge vrste hartija od vrijednosti sa pravom učešća (securities);

(g) novčana potraživanja po osnovu ugovora o kreditu koji je dat privrednom društvu sa rokom dospelja od pet ili više godina, ukoliko imaju prirodu podređenih potraživanja, osim kredita datom privrednom društvu u državnoj svojini;

(d) prava intelektualne svojine (kao što su autorska prava i ostala srodna prava, patenti, industrijski dizajn ili modeli, trgovački znaci), kao i pravo na goodwill, tehničke procese i know how;

(đ) koncesije stečene u skladu sa zakonima i propisima Strane Ugovornice na čijoj teritoriji se vrši ulaganje, uključujući koncesije za istraživanje, vađenje i korišćenje prirodnih bogatstava.

Promjena oblika imovine u kojoj se uložena sredstva nalaze neće uticati na njihov karakter kao ulaganja.

2) Izraz „prihodi” označava novčane iznose koje donosi ulaganje i obuhvata, posebno, ali ne i isključivo, profit, kapitalnu dobit, dividende, kamate na novčane iznose nastale po osnovu ulaganja, naknade za prava intelektualne svojine i slične naknade.

3) Izraz „ulagač” označava:

(a) fizičko lice koje ima državljanstvo jedne Strane Ugovornice i ulaže na teritoriji druge Strane Ugovornice pod uslovom da to lice nije i državljanin druge Strane Ugovornice.

(b) pravno lice ustanovljeno, osnovano ili na drugi način pravovaljano organizovano u skladu sa važećim zakonima i propisima jedne Strane Ugovornice, koje ima sjedište na teritoriji te Strane Ugovornice i koje ulaže na teritoriji druge Strane Ugovornice, pod uslovom da nije neposredno ili posredno u većinskoj svojini državljana druge Strane Ugovornice.

4) Izraz „teritorija” označava:

a) U odnosu na Crnu Goru:

teritoriju Crne Gore, kao i one morske površine u blizini spoljne granice teritorijalnog mora, uključujući morsko dno i podzemlje koji potpadaju pod suverena prava i jurisdikciju Crne Gore, u skladu sa međunarodnim pravom.

b) U odnosu na Republiku Srbiju:

teritoriju nad kojom Republika Srbija vrši suverena prava i jurisdikciju u skladu sa svojim nacionalnim zakonodavstvom i međunarodnim pravom.

Podsticanje i zaštita ulaganja

Član 2

(1) Svaka Strana Ugovornica će podsticati ulaganja iz druge Strane Ugovornice i stvarati povoljne uslove za ulagače druge Strane Ugovornice da ulažu na njenoj teritoriji i dozvoljavati takva ulaganja u skladu sa svojim važećim zakonodavstvom.

(2) Ulaganja ulagača svake Strane Ugovornice će, u svako vrijeme, na teritoriji druge Strane Ugovornice, uživati pravičan i ravnopravan tretman i punu zaštitu i bezbjednost. Nijedna od Strana Ugovornica neće nerazumnim ili diskriminatornim mjerama ometati ulagača druge Strane Ugovornice u upravljanju, održavanju, korišćenju, uživanju ili raspolaganju njegovim ulaganjima na svojoj teritoriji.

(3) Svaka Strana Ugovornica će stvarati povoljne uslove za izdavanje viza i radnih dozvola koje se traže na njenoj teritoriji sa ciljem da ulagači druge Strane Ugovornice mogu obavljati aktivnosti u vezi sa ulaganjem.

(4) Reinvestiranje dobiti ostvarene po osnovu ulaganja koje se vrši u skladu sa zakonom Strane Ugovornice na čijoj teritoriji je prvobitno ulaganje izvršeno, užiće istu zaštitu kao i prvobitno ulaganje.

Nacionalni tretman i tretman najpovlašćenije nacije

Član 3

(1) Svaka Strana Ugovornica će na svojoj teritoriji obezbijediti ulaganjima druge Strane Ugovornice tretman koji je jednako povoljan kao tretman koji se obezbijeduje ulaganjima sopstvenih ulagača ili ulaganjima ulagača trećih država, zavisno od toga koji je povoljniji.

(2) Svaka Strana Ugovornica će garantovati, na svojoj teritoriji, ulagačima druge Strane Ugovornice, u pogledu upravljanja, održavanja, korišćenja, uživanja njihovih ulaganja, tretman koji je jednako povoljan kao tretman koji dodjeljuje sopstvenim ulagačima ili ulagačima trećih zemalja, zavisno od toga koji je povoljniji.

(3) Odredbe st. 1 i 2 ovog člana neće se tumačiti kao obaveza Strane Ugovornice da ulagačima druge Strane Ugovornice daje bilo kakvu prednost u tretmanu, preferencijal ili privilegije koje prva Strana Ugovornica daje ulagačima iz neke treće države u okviru:

(a) svog sadašnjeg ili budućeg članstva u ekonomskoj uniji, carinskoj uniji, slobodnoj trgovinskoj zoni, monetarnoj uniji ili u sličnom međunarodnom sporazumu kojim se osnivaju ovakve unije ili drugi oblici regionalne saradnje, ili

(b) bilo kakvog međunarodnog sporazuma ili aranžmana koji se u cjelosti ili djelimično odnosi na oporezivanje.

(4) Odredbe st. 1 i 2 ovog člana neće se tumačiti kao obaveza Strane Ugovornice da se podvrgne bilo kakvom drugom mehanizmu rješavanja sporova sa ulagačem druge Strane Ugovornice osim onog koji je izričito predviđen u članu 9 ovog sporazuma.

Naknada gubitaka

Član 4

(1) Strana Ugovornica na čijoj teritoriji ulagači druge Strane Ugovornice pretrpe štetu usljed rata ili drugog oružanog sukoba, vanrednog stanja, pobune, ustanka ili nemira, obezbijediće u pogledu naknade, obeštećenja, povraćaja ili drugog načina naknade štete, ulagačima druge Strane Ugovornice tretman koji je jednako povoljan kao tretman koji ta Strana Ugovornica daje sopstvenim ulagačima ili ulagačima bilo koje treće države.

(2) Bez obzira na odredbe stava 1 ovog člana, ulagačima jedne Strane Ugovornice koji, u bilo kojoj od situacija navedenih u tom stavu, pretrpe štetu na teritoriji druge Strane Ugovornice, koja je posljedica:

(a) zaplijene imovine koja im pripada, od strane organa vlasti druge Strane Ugovornice, ili

(b) uništavanja njihove imovine od strane organa vlasti druge Strane Ugovornice koje nije posljedica oružanog sukoba i nije bilo neophodno usljed nastale situacije,

obezbijediće se bez odlaganja pravična i odgovarajuća naknada pretrpljene štete nastale zaplijenom ili uništavanjem njihove imovine.

Eksproprijacija

Član 5

(1) Ulaganja ulagača bilo koje Strane Ugovornice neće biti nacionalizovana, ekspropisana, niti podvrgnuta drugim mjerama po dejstvu jednakim nacionalizaciji ili eksproprijaciji (u daljem tekstu: eksproprijacija) na teritoriji druge Strane Ugovornice, osim kada je zakonom ili na osnovu zakona druge Strane Ugovornice utvrđen javni interes. Eksproprijacija će se vršiti uz primjenu zakona, na nediskriminatornoj osnovi, uz adekvatnu naknadu koja će se izvršiti bez odlaganja.

Ovakva naknada će odgovarati tržišnoj vrijednosti ekspropisanog ulaganja kakva je bila neposredno prije eksproprijacije ili prije nego što je eksproprijacija postala opšte poznata činjenica, u zavisnosti od toga šta je bilo prije, i obuhvataće

odgovarajuću kamatu obračunatu od dana kada je eksproprijacija izvršena do datuma isplate.

(2) Oštećeni ulagač će imati pravo, u skladu sa zakonima i propisima Strane Ugovornice koja vrši eksproprijaciju, na hitno rješavanje njegovog predmeta od strane sudskog ili drugog nezavisnog organa te Strane Ugovornice, i na vrijednovanje njegovog ulaganja u skladu sa principima navedenim u ovom sporazumu.

Transferi

Član 6

(1) Svaka Strana Ugovornica će garantovati ulagačima druge Strane Ugovornice, nakon plaćanja svih fiskalnih i drugih obaveza ulagača druge Strane Ugovornice, slobodan transfer novčanih iznosa koji se odnose na njihova ulaganja, a posebno, mada ne i isključivo:

(a) uloženog kapitala i dodatnih sredstava za održavanje ili povećanje uložених sredstava;

(b) prihoda koje donosi ulaganje;

(v) sredstava dobijenih na osnovu otplate kredita odobrenih privrednim društvima sa rokom otplate dužim od pet godina;

(g) prihoda od ukupne ili djelimične prodaje ili likvidacije ulaganja;

(d) iznosa naknada isplaćenih na osnovu čl. 4 i 5 ovog sporazuma;

(đ) plaćanja na osnovu sudskih ili arbitražnih odluka proisteklih iz rješavanja sporova u smislu člana 9 ovog sporazuma;

(e) nepotrošenih zarada zaposlenih državljana jedne Strane Ugovornice ostvarenih u vezi sa ulaganjem na teritoriji druge Strane Ugovornice.

(2) Transferi iz stava 1 ovog člana vršiće se bez nepotrebnog odlaganja, u konvertibilnoj valuti, u kojoj je kapital prvobitno investiran, ili u bilo kojoj drugoj konvertibilnoj valuti dogovorenoj između ulagača i Strane Ugovornice. Transfer će biti

izvršen po zvaničnom kursu koji se primjenjuje na dan transfera na teritoriji Strane Ugovornice gde se ulaganje realizuje.

Prenos prava (Subrogacija)

Član 7

(1) Ako Strana Ugovornica ili njena ovlašćena institucija izvrši plaćanje naknade štete sopstvenom ulagaču na osnovu garancije koju je dala za ulaganje na teritoriji druge Strane Ugovornice, druga Strana Ugovornica će priznati:

(a) prenos na prvu Stranu Ugovornicu ili na njenu ovlašćenu instituciju svih prava i potraživanja obeštećenog ulagača, do koga dolazi bilo na osnovu zakona ili na osnovu pravnog posla, i

(b) da je prva Strana Ugovornica ili njena ovlašćena institucija na osnovu subrogacije ovlašćena da ostvaruje takva prava ili realizuje takva potraživanja u istoj mjeri kao obeštećeni ulagač i da je dužna da preuzme obaveze koje se odnose na ulaganje.

(2) Prava i potraživanja koja su prenijeta subrogacijom na prvu Stranu Ugovornicu ne mogu biti veća od prvobitnih prava i potraživanja ulagača.

(3) Subrogacija u prava i obaveze osiguranog ulagača odnosi se takođe i na transfer plaćanja koji se vrši u skladu sa članom 6 ovog sporazuma.

Rješavanje sporova između Strana Ugovornica

Član 8

(1) Sporovi Strana Ugovornica u vezi sa tumačenjem ili primjenom ovog Sporazuma rješavaće se, po mogućnosti, konsultacijama i pregovorima.

(2) Ako se spor između Strana Ugovornica ne može riješiti na ovaj način u roku od šest mjeseci od dana započinjanja pregovora on će, na zahtjev jedne Strane Ugovornice, biti podnijet arbitraži.

(3) Arbitražni sud iz stava 2 ovog člana će se konstituisati na ad hoc osnovi, za svaki pojedinačni slučaj, na sljedeći način: u roku od tri mjeseca od prijema zahtjeva za arbitražu, svaka Strana Ugovornica će imenovati po jednog člana suda. Ova dva člana će u roku od dva mjeseca odabrati trećeg člana - državljanina treće zemlje, koji će, uz saglasnost obje Strane Ugovornice, biti imenovan za predsjednika arbitražnog suda.

(4) Ako se u rokovima utvrđenim u stavu 3 ovog člana ne konstituiše arbitražni sud, svaka Strana Ugovornica može, u odsustvu nekog drugog sporazuma, zatražiti od Predsjednika Međunarodnog suda pravde da obavi potrebna imenovanja. Ako je Predsjednik Međunarodnog suda pravde državljanin bilo jedne ili druge Strane Ugovornice, ili ako je na drugi način spriječen da obavi ovu funkciju, zatražiće se od Potpredsjednika Međunarodnog suda pravde da obavi potrebna imenovanja. Ako je potpredsjednik Međunarodnog suda pravde državljanin bilo jedne ili druge Strane Ugovornice, ili ako je i on spriječen da obavi ovu funkciju, svaka Strana Ugovornica može zatražiti da sljedeći po starešinstvu član Međunarodnog suda pravde, koji nije državljanin bilo jedne ili druge Strane Ugovornice, obavi potrebna imenovanja.

(5) Arbitražni sud će odlučivati na osnovu odredaba ovog sporazuma, kao i opšte prihvaćenih principa i pravila međunarodnog prava. Arbitražni sud donosi odluke većinom glasova. Ove odluke su konačne i obavezujuće za obje Strane Ugovornice.

(6) Svaka Strana Ugovornica će snositi troškove učešća svog arbitra i svojih predstavnika u arbitražnom postupku. Troškove Predsjednika i preostale troškove podjednako će snositi obje Strane Ugovornice. Arbitražni sud može, ipak, svojom odlukom naložiti da jedna Strana Ugovornica snosi veći dio troškova, i ovakva odluka će biti obavezujuća za obje Strane Ugovornice. Arbitražni sud utvrđuje sopstveni postupak rada.

Rješavanje sporova između ulagača Strana Ugovornica

Član 9

(1) Sporovi između ulagača jedne Strane Ugovornice i druge Strane Ugovornice u vezi sa obavezama druge Strane Ugovornice u odnosu na ulaganja ulagača prve Strane Ugovornice po osnovu ovog sporazuma rješavaće se u najvećoj mogućoj mjeri putem pregovora.

(2) Ako se sporovi navedeni u stavu 1 ovog člana ne mogu riješiti pregovorima u roku od šest mjeseci od pismenog zahteva za rješavanje, bilo koja strana u sporu može podnijeti spor na rješavanje:

(a) nadležnom sudu Strane Ugovornice na čijoj je teritoriji izvršeno ulaganje; ili

(b) ad hoc arbitražnom sudu, osnovanom u skladu sa Arbitražnim pravilima Komisije Ujedinjenih nacija za Trgovinsko pravo (UNCITRAL), čije će sjedište biti u državi tuženog, a organ imenovanja u smislu člana 6 stav 2 Arbitražnih pravila, biće Međunarodni arbitražni sud Međunarodne trgovinske komore, ili

(v) Međunarodnom centru za rješavanje investicionih sporova, u slučaju da su obje Strane Ugovornice članice Konvencije o rješavanju investicionih sporova između država i državljana drugih država, otvorene za potpisivanje u Vašingtonu 18. marta 1965. godine, s tim da će mjesto arbitraže u smislu člana 63. Konvencije biti u Parizu.

(g) Međunarodnom arbitražnom sudu Međunarodne trgovinske komore (ICC) sa sjedištem u Ženevi.

(3) Ako su ulagač jedne Strane Ugovornice i druga Strana Ugovornica ili njen organ ili državno preduzeće zaključili ugovor o ulaganju u kome su predvidjeli postupak za rješavanje sporova, za sporove koji proističu iz tog ugovora primjenjuje se isključivo postupak predviđen ugovorom o ulaganju.

(4) Ulagač jedne Strane Ugovornice gubi pravo na pokretanje i vođenje sudskog ili arbitražnog postupka na osnovu stava 2 ovog člana u slučaju kada je došlo do prenosa prava (subrogacije) u smislu člana 7 ovog sporazuma.

(5) Ulagač Strane Ugovornice koji tvrdi da je oštećen na osnovu eksproprijacije može podnijeti spor na rješavanje arbitražnom sudu predviđenom u stavu 2 tač. (b)-(g)

samo ako se prethodno obratio za zaštitu sudu ili drugom nadležnom organu druge Strane Ugovornice na osnovu člana 5 stav 2 ovog sporazuma, a taj sud ili drugi nadležni organ je odbio njegov zahtjev ili dio zahtjeva ili nije donio odluku o njegovom zahtjevu u roku od 18 mjeseci od dana pokretanja postupka.

(6) Arbitražna odluka donijeta na osnovu stava 2 ovog člana biće konačna i obavezujuća za obje strane u sporu i svaka Strana Ugovornica će obezbjeđiti njeno izvršenje na svojoj teritoriji .

Primjena drugih odredaba

Član 10

Ako zakoni bilo koje od Strana Ugovornica, odnosno sadašnji ili budući međunarodni sporazumi između Strana Ugovornica ili drugi međunarodni sporazumi čiji su potpisnici Strane Ugovornice, sadrže odredbe, kojima se ulaganjima ulagača druge Strane Ugovornice, daje tretman koji je povoljniji od tretmana koji se obezbjeđuje ovim Sporazumom, takvi zakoni i sporazumi će, u mjeri u kojoj su povoljniji, imati prednost nad ovim sporazumom. Odredbe ovog člana neće se tumačiti kao obaveza ulagača Strane Ugovornice da se podvrgne bilo kakvom drugom mehanizmu rješavanja sporova sa ulagačem druge Strane Ugovornice osim onog koji je izričito predviđen u članu 9 ovog sporazuma.

Konsultacije

Član 11

Predstavnici Strana Ugovornica će održati konsultacije, kada je potrebno, u vezi sa pitanjima koja se odnose na primjenu ovog sporazuma. Konsultacije će se održati na predlog jedne Strane Ugovornice u mjestu i u vrijeme koje će se ugovoriti diplomatskim putem.

Primjena sporazuma

Član 12

Odredbe ovog sporazuma odnose se na ulaganja koja su ulagači jedne Strane Ugovornice realizovali na teritoriji druge Strane Ugovornice prije kao i poslije stupanja na snagu ovog sporazuma, a primjenjuju se od dana njegovog stupanja na snagu, s tim što se neće primjenjivati na sporove ili potraživanja koja su nastala prije njegovog stupanja na snagu.

**Stupanje na snagu,
trajanje i prestanak važenja Sporazuma**

Član 13

(1) Strane Ugovornice će pismeno obavijestiti jedna drugu o ispunjenju zakonom predviđenih uslova koji se moraju ispuniti na njenoj teritoriji radi stupanja na snagu ovog sporazuma. Sporazum stupa na snagu na dan prijema drugog od ova dva obaveštenja.

(2) Ovaj sporazum se zaključuje na period od deset godina i automatski će nastaviti da važi u sukcesivnim periodima od po pet godina, osim ako jedna Strana Ugovornica pismeno ne obavijesti drugu Stranu Ugovornicu, najmanje dvanaest mjeseci prije isteka roka, o svojoj namjeri da raskine Sporazum.

(3) Kada se radi o ulaganjima realizovanim prije isteka roka važenja ovog sporazuma odredbe ovog sporazuma i dalje će važiti u periodu od narednih deset godina od datuma realizacije ulaganja.

U POTVRDU ČEGA su dolje potpisana lica, valjano ovlašćena od svojih vlada, potpisala ovaj sporazum.

SAČINJENO u Podgorici, dana 29. oktobra 2009. godine, u dva originalna primjerka, na crnogorskom i srpskom jeziku pri čemu su oba teksta podjednako autentična.

Za Crnu Goru
Branko Vujović
ministar ekonomije

Za Republiku Srbiju
Mlađan Dinkić
ministar ekonomije i
regionalnog razvoja